Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Бараз кюн, 14 август, 2019 жыл

№ 96 (20673)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ — ВРЕМЯ — ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Ал жанында - санатор-курорт эм турист комплекслени ишлерин игилендириу

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков** республиканы Правительствосуну таматалары бла кенгеш бардыргъанды. Анда регионну санатор-курорт эм турист комплеклерини ишлерин игилендириу соруула сюзюлгендиле.

Ахшы тюрлениулеге да къарамагъанлай, деп белгиленнгенди кенгешде, бёлюмде болум жангы жолланы эм оноуланы излейди. Бусагъатда «Курорт Нальчик» баш предприятияны къурамына кирген къауум организация тийишли излемлеге келишмейдиле. Болгъан къолайлыкъ толу кюч бла хайырланылмайды. Тийрелени айнытыу жаны бла бирлешдирилген оюм жокъду.

Турист эм санатор-курорт кластерлени конкурент чыдамлыкъларын къурарча ырысхы-техника къолайлыкъны тапландырыу изленеди, ол санда инвестициялы проектлени бла къырал партнёрлукъ программаланы жашаугъа кийириуню чеклеринде бусагъатха келишген инфраструктура объектлени къурулушлары да.

Тапдырылгъан жумушланы качестволарына контроль этиуню къураву, республиканы турист рынокда даражасын кётюрюу, эко- эм агротуризмни жангы ызларыны айныулары жууукъ заманнга эм магъаналы жумушладан бирлери болургъа тийишлидиле.

КъМР-ни Курортла эм туризм министерствосуна, кураторлукъ этген вице-премьерлеге санатор-курорт бёлюмню алчы предприятияларыны ырысхы жанларын тапландырыу, алагъа инвестицияла келирча ишни ёсдюрюу, болгъан планланы бла проектлени жашауда бардырыра къошакъ ахча бёлюнюр онгланы излеп аланы тамамлау жаны бла предложенияланы хазырларгъа эм кёргюзтюрге буйрукъла берилгендиле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини алтынчы чакъырылыууна депутатла айырыу

2019 жылны 8 сентябри

Форум

Алгъа барыуну жараулу амалы

Ставрополь крайны Пятигорск шахарында жаш тёлюню «Машук» деген онунчу Шимал-Кавказ форуму башланнганды. Тюбешиуню сыйлы къонакълары - Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказда толу эркинликли келечиси **Александр Матовников**, РФ-ни табийгъат къолайлыгъы бла экология министри **Дмитрий Кобылкин**, Миллетлени ишлери жаны бла федерал агентствону (ФАДН) таматасы **Игорь Баринов**, РФ-ни Президентини Администрациясында Жамауат проектле жаны бла управлениясы референти **Алексей Романов**, Ставрополь крайны губернатору **Владимир Владимиров**, РФ-ни Къырал Думасыны депутатлары болгъандыла.

Жыйылыуну аллында Александр Матовников проектте къатышханлагъа, аны къурагъанлагъа Россей Федерацияны Президенти **Владимир Путинни** алгъышлау сёзюн окъугъанды.

- Ахыр он жылгъа сизни проектигиз россей регионладан бла тыш къыралладан фахмулу, алчы, тири жаш тёлюню арасы болгъанды. Жыл сайын ол кесине кёплени тартады, алагъа деп аслам сейир, магъаналы тюбешиуле къурайды. Ала жашланы бла къызланы усталыкъ къолайлыкъларын айнытыргъа бурулупдула.

Ставропольда оздургъан кюнлеригиз чыгъармачылыкъдан, иш кёллюлюкден, шуёхлукъ тюбешиуледен эмда ахшы адамла бла – власть органланы, жамаат организацияланы, бизнесни, спортну, СМИ-лени келечилери бла – ушакъладан толу боллукъларына ийнанама. Иги солургъа, Шимал Кавказны халкъларыны энчи маданиятлары, тёрелери, адетлери бла шагъырейленирге онгулгъуз болгъаны сёзсюздю. Сизге жарыкъ жетишимле тежейме, - деп айтылгъанды алгъышлау сёзде.

Александр Матовников, жыйылгъанлагъа айланып, быйыл «Машук» юч сменли, кенг программасы бла, халкъла аралы болгъанын белгилегенди.

- «Машук» алгъа барыуну белгиси болгъаны себепли сизге сейир кёрюнюрюгю сёзсюздю. Бу жангы юбилей форум сизге келлик заманнга ахшы жол, жаш тёлю шуёхлукъ бла къарындашлыкъ жаратылгъан жер болурун излейме,- дегенди РФ-ни Президентини толу эркинликли келечиси.

Дмитрий Кобылкин а Шимал Кавказны жаш тёлюсю ачыкъ эм огурлу болгъанын айтханды.

- Чыгъармачылыкъ жетишимле тежейме. Этген муратларыгъыз жашауугъузгъа кийирилсинле. Биз а кесибизни жаныбыздан сиз демингили Россей бла ёхтемленирча этерге кюрешерикбиз, - деп алгъышлагъанды министр жаш адамланы.

Он жылны ичинде форумда энчи тёреле жаратылгъанларын, ол кенгере, ёсе баргъанын белгилегенди сёзюнде Игорь Баринов. Юбилей форумну башланыууну белгисин а Владимир Владимиров бергенди.

Форумну тийресинде экскурсияда къонакъла «Проектлени ярмаркасында» болгъандыла. Ол алгъын жыллада алыннган грантлагъа жашауда бардырылгъан жаш тёлю башламчылыкъланы майданыды. Быйыл ол СКФО-ну битеу субъектлеринден жети проектни бирикдиргенди. Аланы авторлары кеслерини оюмларыны презентацияларын къурагъандыла, ала уа экологияда, медицинада, туризмде эм башха бёлюмледе жерлерин тапхан проблемаланы тамамлауъа бурулгъанладыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Башламчылыкъ

Къабарты-Малкъар жангы программаны сынау жаны бла пилот регионланы санындады

Къабарты-Малкъарны эл школларыны мурдорларында «Технология», «Информатика», «Основы безопасности жизнедеятельности» ызлада «Точка роста» деген 27 билим бериу ара къураллыкъды. Проектни чегинде район билим бериу махкемелеге 3D-оборудование, квадрокоптерле, шахматлагъа юйренирча комплектле, интерактив комплексле бёлюнюрюкдюле.

Бийик технологиялы къолайлыкъны хайырланыу цифралы эм гуманитар профильлени магъаналылыкъларын ёсдюрюрге, жаш адамланы 3D-моделированиягъа, прототипированиягъа, компьютер черчениягъа, цифралы кенгликни технологияларына юйретирге, стратегиялы эм пространстволу оюмлау жаны бла айныуларына себеплик этерикди. «Точка роста» аралада ишлерик устазла бусагъатда энчи хазырланыуну ёте турадыла.

Араланы ачылыулары Россейни Президенти Владимир Путинни Указына тийишлиликде «Билим бериу» миллет проектни чеклеринде бардырылады. Россейни Жарыкъландырыу министерствосу Къабарты-Малкъарны жангы программаны сынау жаны бла пилот регионланы санына къошханды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Финансла

Банклада сакъланнган ахчаны ёлчеми кёбейеди

Къабарты-Малкъарда жашагъанланы эмда предприятияланы бла организацияланы быйыл биринчи июльгъа республикада ишлеген кредит организацияланы барысында да 47 миллиард сомлары барды. Быйтырны бу кезиую бла тенглешдиргенде ол сегиз процентге кёбейгенди, деп билдиргенди Россейни Банкыны Къабарты-Малкъарда бёлюмюнден.

Ахчаны асламы (80 процентден артыгъы) инсанланыды. Депозитлени ёлчеми, быйтыр 1 июльдан бери тогуз процентге кёбейип, 38 миллиард сомгъа жетгенди. Къырал эмда башха организацияланы къыстырыкъларына уа онсегиз процент къошулуп, ол 6 миллиард сом болгъанды.

Усталыкъны кётюрюу – хакъсыз

РФ-ни Банкы сатыу-алыу организацияланы касса ишчилерине энчи курсла къурагъанды. Окъуу «Россейни Банкыны къагъыт эмда темир ахчалары жалгъан болмагъанларын кёргюзтген белгиле» эмда «Россейни Банкыны къагъыт эмда темир ахчаларыны багъасы» деген темалагъа кёре бардыряллыкъды. Программада ахчаны быллай тюрлюлери бла ишлей билирге, аланы жалгъан болгъанларын терк кёрюрге юйретген информация барды.

Курсла Россейни Банкыны Университетини интернет-сайтындадыла **(https://university.cbr.ru/view_doc.html?mode=start_page)**. Сейирлери болгъанла анда материалланы окъургъа, ызы бла жуупла берирге боллукъдула. Жетишимли кассирле уа энчи сертификат бла саугъаланырыкъдыла. Айтылгъаныча, билим бериу курсла хакъсыздыла.

Студентлеге — себеплик

РФ-ни Илму эмда бийик билим бериу министерствосу Сбербанк бла этген келишимге кёре окъургъа излегенлеге кредитле алырга къыралны жанындан себеплик этилликди. «Быйыл 1 августдан сагъынылгъан кредитни алгъан студентлеге талай амал берилликди. Биринчиден, аны къайтарыргъа льгота кезиу сингириледи. Ол окъуу бошалгъандан сора да юч айгъа созулады.

Бу заманны ичинде процентледен тышында абери тёленмейди. Аланы да ал эки жылда жаланда бир кесегин берирге керекди. Ючюнчю жыл башланнганы бла кезиулю процентлени толусунлай тёлеп тебирерге тюшерикди. Аны ставкасы уа биогюнлюкде 9 процентди», - дегенди Сбербанкны Къабарты-Малкъарда бёлюмюню башчысы Хамидби Урусбиев.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

ХАЗЫРЛАНЫУ

Шахар штаб белгиленнген мадарланы контрольда тутады

Республиканы ара шахары, башха муниципалитетле бла бирге, келир кюз арты-къыш кезиуге хазырланады. Бу ишни чеклеринде не мадар этилгенин Нальчик шахар округну жер-жерли администрацияларыны башчысыны ЖКХ-ны ишлери жаны бла орунбасары **Анзор Ашабоков** алгъаракъда республиканы Инфраструктура эмда цифралы айныу министерствосунда бардырылгъан жыйылыуда билдиргенди.

Анзор Мухамедович айтханыча, муниципалитетде бар ишлеге кёз-къулакъ болгъан шахар штаб алгъадан окъуна къуралгъанды. Быйыл белгиленнген жумушланы тындырыргъа 228 миллион сом къоратыллыкъды. Ол санда 114 миллион сом жер-жерли бюджетден бёлюнюрюкдю, къалгъанын а предприятияла бла организацияла берликдиле.

Жашау журт фондда кезиулю жумушлагъа 6,4 миллион сом бёлюннгенди. Кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиуге уа – беш миллион сом. Дагъыда жол-транспорт сетьни тийишли халгъа келтириуге - 94, социал объектлени талай кесегин, ол санда сабий садиклени бла школланы жангыртыугъа – 9 миллион сом къоратыргъа умут этиледи.

Къыш сууукъла башланнгынчы алты жюз чакълы кёп фатарлы юйню хазырларгъа керекди, дегенди Анзор Ашабоков. Аладан 21 – коммунал журтладыла. Бюгюнлюкге бу объектледе белгиленнген ишлени ючден экиси тамам этилгенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Оноу

Айырмалыла «Россети» компаниягъа алынырыкъдыла

«Машук» жаш тёлю форумгъа тири къатышхан, жетишимли жаш адамлагъа «Россети» компанияда ишге орналыргъа амал берилликди, деп билдиргенди аны Къабарты-Малкъарда бёлюмюнден.

Электросеть компания Шимал-Кавказ федерал округда иш бла тынгылы жалчытханланы санына киреди. Бу жаны бла аны даражасы бийикди дерчады. Жаш тёлю форумда энергетика сферада проектлерин жетишимли къорулагъанланы анда стажировкагъа алырга дейдиле. Эксперт комиссия юч сменде экишер хорлагъанны айырып, алагъа быллай амал берликди. Жаш адамла стажировкада кеслерин билимли, хунерли, тири болгъанларын кёргюзтселе, ызы бла аланы ишге аллыкъдыла.

Компания бу форумну баш партнёрларыны санына киреди. Аны анда энчи бёлюмю боллукъду. Жаш тёлюню анда тюрлю-тюрлю викториналагъа, эришиулеге, квестлеге эмда башха ишлеге къатышыргъа чакъырлыкъдыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Закон

Тарифлени эркинсизлик ёсдюрмезча

Алгъаракъда РФ-ни Президенти Владимир Путин Монополиялагъа къажау федерал службада жарашдырылгъан законнга къол салгъанды. Ол не бла байламлыды, не зат тюрленнгенди? Ол соруулагъа ведомствону Къабарты-Малкъарда Управлениясында жууап бергенди.

Электроэнергетиканы юсюнден законнга тюзетиу сингирилгинчи, регионлада тарифле ючюн жууаплы органла токну хайырланыучугъа дери жибериуге тарифни ёлчемин мардасындан озуп алай тохташдырыргъа боллукъ эдиле. Ол а биз барыбыз да алгъан квитанциялада багъаны ичине киреди. Аны бла регион, законнга бузукълукъ этмей, ток сетьлени къолда тутхан компанияны инвестициялы программасын дурус кёрюп, ол тарифни артыгъы бла кётюрюрге боллукъ эди. Кеси да ФАС бла оноулаша турмай.

Энди уа регионланы аллай эркинликлери жокъду. Тарифлени мардасын тохташдырыугъа уа ФАС асламыракъ контроль этип башларыкъды.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Жазылыу-2019

Окъуучуларыбызны санына къошула барады

Хурметли жамауат!

Бир-бир адамла керти сылтаула бла «Заманнга» алты айгъа жазылалмай къаладыла. Артда ала ол халны тюзетедиле. Сёз ючюн, августда окъуучуларыбызны санына, къууанчха, отуз адам къошулгъанды.

Аны не ючюн айтабыз? Сиз, багъалы шуёхла, алыкъын газетибизге жазылалмагъан эсегиз, августу 27 дери бу ишни тамамласагъыз, аны 1 сентябрьден алып, окъуп турургъа онг табарыкъсыз.

Жазылыуну тёрт айгъа багъасы – 464 сом 20 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Алгъа барыуну жараулу амалы

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Дагъыстан Республикадан келечиле «Жашил Кавказ» деген проектлерин кёргюзтгенди. Жылдан аз артыкъ заманнга ала республиканы тийресинде 900 терек орнатхандыла, школчулагъа деп 70 проект бардырыгъандыла, студентле бла 20 экология акция къурагъандыла. Энтта да бир акция бу кюнледе форумда боллукъду – жаш адамла субботник бардырыргъа кёлленипдиле.

Къонакъла сейир этип «Башха кёз къарам» интеграция клубха къарагъандыла – Ингушетиядан къауумну проекти. Ол саулукъларында чекленген онглары болгъанлагъа жамауат арасында кеслерин табаргъа, къошакъ билим алыргъа, ала ишге тохташхан заманда болушлукъ этиуге, шуёхла, тенгле табыугъа бурулупду. Бу къауум бир бири ызындан эки жылны форумну алчылары болгъанды. Ол кезиуге клубда юйреннгенлени саны 700 адамгъа жетгенди.

Грантны тийишли хайырланалгъанларыны юсюнден Х.М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университетни студентлери да хапарлагъандыла. Алары «Разделяй с КБГУ» деген проектлери киркипчикни энчи-энчи айырып жыйыугъа бурулгъанды. Кеслерини вузларыны майданларын хайырланып жаш адамла быйыл бирси районланы окъуу махкемелерине дери кенгертилирге умутлудула.

VIZITKCHR.COM проект турист блокну кёргюзтгенди – Къарачай-Черкес Республикада энчи виртуал гид. Сайт 50-ден артыкъ турист маршрутну, экскурсияны программаны, солуу жерлени баямлайды. Александр Матовников да кесини маршрутун ачыкъ этерге сёз берген-ди.

Чечен Республиканы келечилери регионда биринчи студент радиокомпанияны кёргюзтгендиле. 2016 жылда грант алгъандан сора проектни командасы жаш тёлюню арасында болгъан тюрлю-тюрлю болумланы туура этгенлей турады. Бюгюнлюкде аланы каналларыны миллиондан артыкъ подписчиги бардыы.

Жаш проектировщиклеге бир ненча жылны ичинде ставропольчу Артём Мишеловну проекти юлгю болгъанлай келеди. Ол 2015 жылда «Инновацияла бла илму-техника чыгъармачылыкъ» секцияда эм игиге саналгъанды. Быйыл Ставрополь крайдан алимлени къауууну кёргюзтген тинтиу-излем ишлерини хайырындан къыйын операцияла этилгенде врач халатлыкъны азайтыр онг барды.

Север Осетия-Алания Республиканы келечилери да тамблагъы кюн технологияланыкъы болгъанын шарт белгилегендиле. Ала электроника бла робототехника жаны бла «Леонардо» республикалы эришиулени проектлерин ачыкълагъандыла. Къураучуланы баш борчлары - Шимал Кавказда киберспортдан халкъла аралы даражалы спортчуланы хазырлауду.

«Машук-2019» Шимал-Кавказ жаш тёлю форумну пресс-арасы.

Шахар штаб белгиленнген мадарланы контрольда тутады

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Общежитиялада кезиулю жумушланы тындырыргъа 5,6 миллион сом къоратыллгъанды. Предприятияла бла организацияла да тийишли ишлege 6,2 миллион сом бёлюрге дегендиле.

Кёп фатарлы юйлени юсюнден айтханда, алада тынгылы ремонтха быйыл 152 миллион сом жиберилликди, деп белгилегенди мэрни орунбасары. Жыйырма эки юйню проект-смета документацияларын жарашдырырыча регион оператор келишимге этгенди. Ол санда тогъуз юй – лифтлери болгъанладыла. Бу ишни бешинчи октябрьге дери тындырыргъа керекди, ремонтну уа – жылны ахырына дери.

Бу айны биринчисине муниципалитетни жол фондунда 948 миллион сом жыйыллгъанын билдиргенди Ашабоков. Аны хайыры бла жол инфраструктураны айнытыу эмда къоркъуусузлукъну жалчытыу ишле тири бардыыладыла. Специалистле светофорлагъа ремонт этедиле, асфальт саладыла, бордюрла эмда белгиле орнатадыла. Аны бла бюгюнлюкге 18,5 минг квадрат метр жолада мадар этилгенди. Анга онбеш миллион сом къоратыллгъанды. Суукъкла баллангнычы энтта да Кешокова, Горького, Профсоюзная, Хмельницкого, Суворова орамланы да тап халгъа келтирирге дейдиле.

Коммунал мюлкню юсюнден айтханда, «Нальчикни жылыу бла жалчытыу компаниясы» къышха хазырланыугъа 75 миллион сом бёлгенди, ишлени экиден бирин тамам этгенди кеси да. «Водоканал» да тийишли жумушлагъа кёп къалмай оналты миллион сом къоратыргъа умут этеди. Аны планында айтылгъанна кёре, специалистле таза суу эмда канализация сетьлени, суу чыкъгъан эмда ол жыйылгъан жерлени тазаларгъа, жарым километр чакълы тозурагъан быргъыланы алышындырыргъа, 57 къуюгъа эмда 49 гидрантха болжалына салмай ремонт этерге умутлудуз.

Электрокюч бла жалчытыучу «Каббалккоммунэнерго» предприятие онеки миллион сом багъасына мадар этерикди, газ мюлкде тийишли жумушлагъа уа 4,5 миллион сом къоратыллыкъды.

Жылыу бла жалчытхан сетьлени жуууп тазалауну Анзор Мухамедович бек магъаналы ишледен бирине санагъанды. Ол билдиргенге кёре, бу жумушну терк эмда тынгылы этген энчи установка сатып алынырыкъды бу кюнледе. Анга деп жер-жерли бюджетден 300 минг сом бёлюнгенди. «Ол жалан кеси бу жаны бла хар не затыбызгъа да жетишириклди» деп айтырча тюйюлдю, алай кёп тыйгъычладан къутулургъа уа амал берликди», - деп, эм биринчиден бу оборудование бюджет учреждениялада хайырланыллыкъды, дегенди.

Фатарланы иелери жылыу бла жалчытхан сетьледе сюйгенлерича тюрлениуле этиучюлери да баш ауруу къошханын белгилегенди Анзор Мухамедович. Юлгюге талай юйде ачыкъланнган шартланы келтиргенди.

Ахырында мэрни орунбасары муниципалитетни административ-техника контроль Управлениясы эмда коммунал службаланы бла Ростехнадзорну келечиларинден къуралгъан энчи комиссия къышха хазырланыу ишле болжалындан кеч къалмазына кёз-кулакъ болуп тургъанларын туура этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Конкурс

Жерлешлерибизни проектлерине – тийишли грантла

Россейли басма органла Къырымда бардырылгъан «Таврида 5.0» культура эм искусство форумну юсюнден билдиргенлей турадыла. Анга фахмулу жаш адамла кеслерини сейир проектлери бла къатышхандыла. Конкурс сменала бла ишлейди. Номинацияла хорлагъанлагъа грантла бериледиле.

Ислам Беров.

Къабарты-Малкъардан конкурсха иги кесек жаш бла къыз къатышхандыла. Бу кюнледе форумну 12-чи сменасы бошалгъанды. Анда Лиана Хамизова «Высшая и Школьная Лига КВН в КБР» деген проектин кёргюзтгенди. 46 заявкадан ол жюри грантха тийишли кёрген 14 адамны санында 500 минг сом къоллу болгъанды.

КъМКъУ-ну «Занавес» деген студент театрыны келечиси Ислам Беров да Къырымдан «Импровизационный БАТЛ» деген проекти ючюн 300 минг сомлукъ грант бла къайтханды.

Форумну ишине къатышханланы араларында уа атлары белгили адамла да кёп эдиле. Ол санда Игорь Крутой, Евгений Петросян, Владимир Машков. Ала, фахмулу жашла эм къызла бла тюбешип, аланы сорууларына жууапла бергендиле, мастер-классла да бардыргъандыла.

Лиана Хамизова.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

БОЛУМ

Тюрлю-тюрлю регионлада ётмекни багъасыны башхалыгъы не бла байламлыды?

Саулай айтханда, быйыл багъаланы ёсюую инфляциядан озмагъанды, дейдиле КъМР-ни Эл мюлк министерствосунда. Ал тергеулеге кёре, быйыл Россейде 118 миллион тонна мирзеу жыйыллыкъды, ол санда будайдан – 75 миллион тонна. РФ-ни профильли ведомствону специалистлерини оюмларына кёре, ол кыяралны ун тартыучу, ётмек бишириучю эмда мал ашла жарашдырыучу предприятиялары излемлерин жалчытырыкъды. Аны бла бирге иги кесек кыстырыкъ этерге да амал берликди.

Кыяралны субъектлеринде статистика шартлагъа кёре, бу айны биринчисине бир килограмм ётмекни орталыкъ багъасы былай болгъанды: къара будай къатышдырылгъанны – 40,19, жаланда будайдан биширилгенни уа – 46,43 сом. Былтырны бу кезиую бла тенглешдиргенде биринчисини багъасы – 4, экинчисини уа – 8,5 процентге кёбейгенди.

Алай Росстатны билдириуюнде уа ол кёрюмдюле аз-маз башхадыла: биринчисини килограммы - 50,81 сом турады (+5,2%), экинчисини уа – 50,22 (+4,2%).

Къабарты-Малкъарда багъала былайдыла: къара будайдан бла будайдан къатыш этилген ётмекни килограммы ючюн – 29, таза будайдан ётмекни килограммы ючюн а – 27,58 сом тёлерге тюшерикди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

2019 ЖЫЛНЫ 8 СЕНТЯБРИ – КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНЕ ДЕПУТАТЛА АЙЫРЫУНУ КЮНЮ

БИЗНИ ПОЛИТИКАБЫЗ – ТЮЗЛЮКДЮ!

Справедливая Россия политика партияны Къабарты-Малкъар Республикада бёлюмюню Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине депутатланы айырыула аллы программасы

Партиябызны программасы социализмни ма бу баш хазналарында мурдорланады:Тюзлюк, Эркинлик эмда Бир ниетлиик. Ёзеги тюзлюк болгъан жашауну кёрсюрюр ючюн тюзлюклю законла къабыл этилирлерин излеибиз.

1.Ишлеген сагъатлагъа кёре хакъ тёлеуге кёчюую юсюнден закон

- ишчи сагъат ючюн хакъны бек аз ёлчемин – бир сагъатха 100 сом – тохташдыруу бла айлыкъны кётюрюрге.

2.Урунуну къошакъ социал гарантияларыны юсюнден закон

- бюджетниклени барысыны да (врачланы, устазланы, алимлени, культура къуллукъчуланы эм башхаланы) иш хакъларына къошагъа эмда социал гарантияланы ёлчемин ёсдюрюрге.

3.«КъМР-де къырал пенсияла бла жалчытыуну юсюнден» жангы закон

- пенсияны ёлчеми иш хакъны 60 процентинден аз болмазча, къырал пенсияланы бюджетден тёлерча этерге. Пенсиягъа чыгъар жыл санны кётюрмезге, аны алгъыннгы ёлчемге къайтарыргъа. Урнуу стажгъа техникумда, вузда окъугъан жылланы, сабийге юч жыл толгъунчу къарагъан заманны да къошаргъа. 70 жылдан башлап а уллуракъ пенсия тёлерге.

4.Жаш юйюрлеге тутхучлулукъ этиую юсюнден закон чыгъарыргъа, аналыкъ капиталны юсюнден законнга тюзетиуле кийиririge

- сабийлери болгъан юйюрлеге кёшакъ социал гарантияланы бегейтирге, ол санда сабийге 1,5 жылдан башлап 3 жыл толгъунчу къарагъаны ючюн пособияланы тёлеуню болжалын созаргъа; бир кере эмда ай сайын тёленнген сабий пособияланы ёлчемлерин кётюрюрге; аналыкъ капиталны къоратыргъа боллукъ жумушланы тизмесин кенгертиргe; жаш эмда кёп сабийли юйюрлени жашау журтла бла жалчытыргъа.

5.«КъМР-де билим бериую юсюнден» законнга тюзетиуле кийиririge

- ЕГЭ-ни школланы бошагъанланы аттестациялауну эмда вузлагъа кириуню битеулю амалынча кетерирге – ЕГЭ-ле хар кимни ыразылыгъына кёре берилирча этерге; элледе бла гитче шахарлада школланы бошагъанлагъа вузлагъа кирирге энчи квотала эмда льготала кийиririge. Стипендияла жашау этергe жетерик ачханы ишге жараулулагъа деп тохташдырылгъан бек аз ёлчемини 50 процентинден жумушланы кетерирге; бийик технологиялы медицина болушлукъну квотала бла этиуню амалын кетерирге.

9. «КъМР-де инсанланы борчлу халда медицина страхование этиую юсюнден» законнга тюзетиуле кийиririge

- къырал медицина страхованияны страховщик жаланда къырал болгъан амалын сингдириririge; энчи иели страховой компанияланы саулукъ сакълауну сферасындан ахыры да кетерирге.

10.Жашау журтла бла байламлы законодательствогъа тюзетиуле кийиririge

- коммунал жумушла эмда жашау журтла ючюн хакъны, ол санда капитал ремонт ючюн тёлеулени, ёсюп барыуларына чек салыргъа. Жашагъан жерлери эмда коммунал жумушлары ючюн инсанла тёлеген ачханы ёлчеми юйюрню саулай файдасыны 10 процентинден озмазгъа керекди.

11.«Урушну сабийлерине» ачха тёлеуню юсюнден

1946 жылгъа дери туугъанлагъа ай сайын минг сом тёленирча этерге.

12.Репрессиягъа тюшгенлеге тёленнген ачханы ёлчемин кётюрюню юсюнден

- репрессиялагъа тюшгенлеге тёленнген ачханы ёлчемин бир айгъа юч минг сомгъа дери кётюрюрге.

13.Инсанланы файдаларына салынган налогну прогрессив амалын кийириую юсюнден

- жарлылыкъ сынагъанланы подоходный налогдан эркин этерге; гитче иш хакъ болгъанга – аз, уллу файда алгъанга уа кёп налог салыуну амалына кёчерге.

14. Транспорт налогну кетериую юсюнден

- транспорт налогну кетерирге. Бензиннге бла дизель отлукъгъа акцизле кётюрюлгенлери себепли автомобильлени иелерине налогну эки кере кёп тёлерге тюшеди.

15.Налог салыуну тынч системасыны эмда бир эл мюлк налогну ставкасыны кезиюнде налог ставканы азайтыуну юсюнден

- налог салыуну тынч амалына кёре налог ставканы файдаланы 6 процентинден 3 процентине дери, къоранла ючюн азайтыр файдаланы 15 процентинден 5 процентине дери тюшюрюрге. Бир эл мюлк налогну ставкасы 6 процентден 3 процентге дери азайтыргъа.

2-чи номер ючюн къол кётюр

БИЗ ТЮЗЛЮКЛЮ РОССЕЙ ЖАНЛЫБЫЗ!
БИЗ АТА ЖУРТУБУЗНУ СОЦИАЛИСТ КЕЛИР ЗАМАНЫ ЖАНЛЫБЫЗ!
БИЗНИ САЙЛАУУБУЗ – ЖАНГЫ СОЦИАЛИЗМ!

Агитация материалны «Справедливая Россия» политика партия бергенди.
«Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине депутатла айырыуну юсюнден» законнга тийишлиликде хакъсыз басмаланады.

Къурман байрам

Гъайыт намазла, алгъышлаула, саугъала, спорт оюнла

11 августда дуния башында битеу муслийманла да Къурман байрамны белгилегендиле. Къабарты-Малкъарда да хар элде, шахарда ол юннге жарыкъ тюбегендиле. Тёреде болгъаныча, жамауат гъайыт намазны къылыргъа межгитлеге келгенди.

Нальчикни ара межгитине минг бла жарымдан аслам адам жыйылгъанды. Аланы алгъышларгъа КъМР-ни Граждан обществоланы институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла министерствосуну таматасы Анзор Курашинов, аны орунбасары Гергъокъланы Джамбулат келгендиле. Ала республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан

К.В. Коковну атындан, кеслери да жыйылгъан халкъны буислам динде бек магъаналы байрамладан бири бла алгъышлагъандыла. Аланы сёзлерине Шимал-КавказИслам университети ректору Чочайланы Шарафутдин да къошулгъанды. Андан сора КъМР-ни Муслийманларыны дин управлениясыны таматасы орунбасары Алим Сижажев байрам дуа окъугъанды эмда ууаз айтханды.

Ара межгитге келгенлени саны асыры кёпден, мекямгъа сыйынмай, тышында, кийизле жайып, алай намаз этгендиле. Андан сора бир бирни сыйлагъандыла. Тёреде болгъаныча, сабийлеге конкурс къуралгъанды, исламны иги билгенлеге саугъала берилгендиле. Байрамны ахырында уа гитчелеге татлы ашарыкъла бла хуржунла юлешиннгендиле.

Быллай байрамла республикада муслийманла жашагъан эллени барында да болгъандыла. Тёбен Чегемде къууанч спорт оюнла барыучу талада элни иммамы Бечелланы Рашит хажини алгъышы, ыразылыкъ сёзлери бла башланнганды. Сабийле сюйген саугъаларын алгъандыла, аны бла бирге оюнла къурагъандыла. Таматала да аш къанганлаы артларында олтуруп, сыйланнгандыла. Жаш тёлю, быллай жерледе болуучусуча, спорт эришиуле къурагъанды.

Хасаниядa, башха тау элледе да гъайыт намаз къылгъандан сора адамла къабырларгъа барып, ёлгенлерин жокълап, тилекле этгендиле, садакъа бергендиле. Ызы бла къоншула, ахлула, бир бирге жюрюп, алгъыш тилекле этгендиле. Аллах аланы барын да къабыл этсин.

Бизни корр.

БИРИНЧИ АТЛАМЛА

Ол 1919 жылда Холамда туугъанды. Элинде тёртжыллыкъ школдан сора ангылауун Ленин атлы окъуу шахарчыкъда (ЛГУ) ёсдюргенди. Анда окъугъан жылларын Зоя, башха нёгерлерича, бек насыплы заманнга санагъанды.

Энди къурала баргъан эркин къыралда билим алгъанлары жаш адамлагъа къанат битдире эди. Ала андан жарыкъ кёллюле болгъандыла. Ол окъуу мекямда тюрлю-тюрлю жыр, тепсеу, театр кружокла ишлегенди. Кёпле спорт бла кюрешгенди, парашют бла окъуна секиргенди, музыка инструментлеге согъаргъа юйреннгенди.

Махийланы Зоя да кишиден артха къалмай окъугъанды. Бош заманында уа театр кружокга жюрюгенди. Анда ишлеген устазла кеслери жазгъандыла къысха драма чыгъармачыкъла. Таулу кружокну ишин Этезланы Хамит элтгенди.

Таулу жашла бла къызла сахна оюнчукъла салып, отуз адамны арасында Махийланы къызлары болады.

МОСКВАДА ОКЪУУ

Ара шахар жарыкъ къучагъын жайгъан фахмулу таулу къызла бла жашла, насыплары тутханын ангылап, къарыуларын салып, хунерлерин ёсдюрюргге кюрешгендиле. Кюндюз институтда дуниягъа атлары айтылгъан уллу артистлени, режиссёрланы, алимлени дерслерине тынгылайдыла, ингирде театнасыплы этеди. Аны эркелетмеген малкъар студияда киши къалмагъанды, къолдан къолгъа берип, гинжи бла ойнагъанча этип тургъанларын тамата тёлюню къайсысы да сагъыннганды.

МАЛКЪАР ТРУППАДА - КЪУУАНЧ

Москвада окъугъанла, 1940 жылда Луначарский атлы театр институтну бошап, Къайсын кёчюрген Лопе де Веганы «Къой шаудан», Вс. Ивановну «Бронсаулукъ сакъылау

Аз тюбеген операцияны – республикалы клиникада

Республикалы клиника больницаны торакальный бёлюмюню хирурглары сасусузну бек улуу перикарда кистасын (кертме тенгли) кетергендиле. Аллай зат медицина практикада эм аз тюбейди.

Жыйырма экижыллыкъ саусуз врачлагъа кёкюреги ачытханын, солууу, жётел да къыйнагъанларын, жюрек болгъан жаны да тынгысызландырын, аны терк-терк ургъанын да айтып келгенди. Специалистле аны саулугъун тинтип къарагъанларында, перикарда кистасы болгъанын ангылагъандыла эмда операция болушлукъну терк окъуна этмей жарамазлыгъын билдиргендиле.

Ол а, насыпха, жетишимли озгъанда, операцияда сора кезиуде да саусузну жукъ кюйинамагъанды. Онюч кюнден сора уа аны юйге ашыргъандыла эмда кесине амбулаторияда бакъдырырга кереклисин эсгертгендиле.

ТРАМЛАНЫ Зухура.

Саулукъ сакъылау

Жаш тёлю

«Аниматор усталыкъны ёзеги - сабийлеге керти сюймеклик»

Бизни бюгюннгю жигитибиз хасаниячы жаш Аттасауланы Аубекирди. Ол, КъМКъУ-ну бошап, къыралыбызны ара шахарына ишлерге баргъанды. Аны усталыгъы кенг жайылмагъан, алай бек изленнгенди. Ол гитчелени къууандыра, кюлдюре да билген сабий аниматорду. Элге келген кезиую бла хайырланып, мен аны бла ушакъ бардыргъанма.

- Аубекир, ишинги юсюнден айтсанг эди. Аны энчилиги недеди эм бу сейир усталыкъны къалай бла сайлагъанса?

- Москвагъа келгенимде, реклама агентствода иш табама. Биргеме бир жаш бла къыз. Ала солуу кюнледе сабий байрамлагъа барып, аниматорлукъ бла кюрешгендиле.

Бир жол тилеп, биргелерине барама. Баям, ол мени къадарым болур эди. Не хычыуунлукъ барды сабий байрамлада: жылтыргъан кёзчюклери, ойнагъанлары, кюлгенлери, келе да къучакълай, уппа эте да кете. Ол затланы кёргенимде, жюрегиме бир жилтин тюшдю да, бу усталыкъгъа юйрениригим келди. Баям, баш энчилиги ол болур – баланы таза, ачыкъ жюрекден санга къууаннганы.

Эки жылны башында сагъыныпгъан жаш адамла бла урундум. Айлыкъларыбызгъа жангы костюмла тикдирте, тюрлю-тюрлю байрамлагъа

хайырынданды. Беш жыл мындан алгъа шёндю кюрешгеним баш магъаналы боллукъду деп акъылымда да жокъ эди. Бюгюнлюкде уа сабий байрамланы бардыра, уллу зауукъулукъ алама.

- Къыйын кезиулеринг болгъанмыдыла?

- Кертисин айтханда, энчи белгилерча, эсиме зат келмейди. Мен ангылагъаннга кёре, сюйген ишинг бла кюрешсенг, хар къыйынлыкъ да жангы тапкачады. Не къадар

жюрюп турдукъ, сурам да ёсдю. Аны ючюн биринчи ишиме заран тюше башлады.

Кёп сагъыш да этмей, мен аниматор усталыкъны сайладым. Алай бла бош заманымда кюрешген жумушум жашау магъаналы болду. Талай замандар биргеме ишлегенлеге кеси шахарларына къайтыргъа тюшдю да, жумушну андан ары кесим бардырып башладым.

Бюгюнлюкде аниматорма, жаланда сабий байрамлада угъай, тамата тёлюнюкюледе да болама. Кесим къурагъан, бардыргъан да этеме. Асламысындла сабийле бла ишлейме. Нек дегенде аланы дуниясында кесинги чексиз айнытып турур амал барды не жаны бла да. Жашчыкъларгъа бла къызчыкъларгъа къууанч бере билсенг, андан уллу насып болмаз.

-Агентствонгу ара шахарда даражасын къалай кётюралгъанса?

- Мени оюмум былайды: жангы ишингде жетишимле этерге сюе эсенг, озуп кетгенни жиберирге керекди, башхача айтханда, артха къарамазгъа. Хар кюнден кесинги айнытып турургъа борчлуса. Нек дегенде байрам – ол энчи дунияды. Кёл салып тюшюналсанг, башлагъан ишинг бал бла жагъылгъанча барады. Аны айтханым, агентствому даражасы кётюрюлгени ишими сюйгеними къыйын болса, ол къадар сейир кёрюнеди.

Аниматорлукъну рыногу биогюнлюкде ара шахарда уллуду. Бир-бир агентствола, башхаланы озаргъа излей, балдаларны тюрлендиреди. Алгъа учуз жерледе уа профессионалла ишлемейдиле эмда заказчикле артда сокъуранмай къалмайдыла. Сёз ючюн, кёп адам сагъыш да этмейди, бирсагъатлыкъ ишинг шахарны башха кыйырында, бек аздан, жарым кюнню алгъанына эмда байрамны багъасы аллай бир нек болгъанына юслеринден.

Байрамда профессионал актёрла ишлейдиле, заказгъа тигилген кийимле, шарла эм башха керекли бла байрам бардырылгъан жерни жасагъан устала, аудиоаппаратура – ала бары да багъаны кётюрediле. Баям, керти кыйын зат а бу сферада конкурентликге чыдаялгъаныбыз болур.

- Сени ишингде хар кюнден сейир затла болады. Аладан эсингде энчи къалгъан бирини юсюнден айтсанг эди.

- Тюз чертгенсе, аллай болумла кёпдюле. Сабийле бла ишлесенг, андан башха болур амалы да жокъду. Бир жол Жангы жылны байрамын пиратны сыфатында бардырама. Мен Джек Воробейни ойнайма. Сабийлеге къагъытла юлешип, ол жигитни жангы жылын суратлагъыз деп тилейме. Хар бири да бирча – тенгизни, кемени, Къар Аппаны, пиратланы ишлейдиле. Алай ючюнчю классда окъугъан къызчыкъ сейирсиндиреди.

Ол жазгъан къагъытда къар жауа тургъан кезиуде бир тиширыну жууукъдан ишленген бети, чачы тенгизни толкъунларыча, аланы юсюнде да кемеле бла дельфинле жюзе.

Экинчи да тамашагъа къалдырады ол къызчыкъ. Жангы жылгъа алгъышла айтханда, ол хар кимге да чексиз сюймеклик, ата-аналагъа узакъ ёмюр эм хар бала да жашауунда терсине кетмей, тюз жол бла барсын дейди. Бу болум эсимде къалгъанды. Гитчени дуниягъа кёз къарамы, абаданладача, болгъаны сейирсиндирген эди.

- Хар ишде да баш магъаналы соруу – иш хакъды. Къолайынг къалайды?

- Ол урунгъанынга кёре болады. Бирле эринип, ючюнчю агентство бла байламлыкъ жюрютюп, анга къууанып жашайдыла. Бу ишде хар заманда да тири болургъа керекди: жангы костюмла тикдиртип, тюрлю-тюрлю программала къурашдырып, портфолиогъу жангыртып, башха-башха агентствола бла дайым ашырып, клиент базангы кёбейтип.

Аны эталсанг, бир затдан керекли боллукъ тюйюлсе. Баш энчилиги уа - сабийлеге сюймеклик. Ол болмаса, аниматор болургъа керекмейди.

- Бизни окъуучуладан сенича урунургъа сюйгенле болсала, алагъа не айтырыкъса?

- Бек биринчиден, бу ишни башлардан алгъа кесигизден не зат ючюн сюеме сабий байрамланы бардырыргъа деп соругъуз? Жууабыгъыз «ахча ишлер ючюн» деп болса, башлай да турмагъыз. Жюрегигизде сабийлеге сюймеклик, аланы къууанганларын кёрюрге, кюлкюлерин эшитирге, аланы дуниялярына тюшюнюрге итиунлюгюз бар эсе, аниматорлукъ сизни жолугъузду. Ол заманда ахча, даража да келликдиле.

Сынам жаны бла айтханда уа, жумушну башлардан алгъа бек аздан алты костюмугъуз болургъа керекди. Аланы сайлагъанда, белгили мультфильмлени баш жигитлерин алыргъа кюрешигиз. Андан сора портфолио эм кесигизни тирилигигиз. Башында айтханымча, ючюнчю агентство бла чекленип къалмай, къуруда алгъа итиннгенлей, айныр жолланы излегенлей турургъа керексиз. Сынамыгъыз болмагъандан уялмагъыз, хар не да заман бла, сынау бла келеди.

Ушакъны **ТОКУМАЛАНЫ Салим** бардыргъанды.
Суратла авторнудула.

Эсде тутуу

КъМАССР-ни сыйлы артисткасы Махийланы Къубадийни къызы Зоя (Забака) туугъанлы быйыл жюз жыл болады. Малкъар театрны сагъыннганда, мурдорун салгъанланы аралырында аны аты унутулмай айтылгъанлай турады.

ФАХМУСУНА КЁРЕ КЪАРАУЧУЛАНЫ ХУРМЕТЛИКЛЕРИ ДА АЛАЙ УЛЛУ ЭДИ

Биринчи малкъар студия Москвада.

Нальчикде, тау элледе да болжалгъы сахналада кёрюзтгендиле. Ол адет сау къыралда да кенг жайылгъанды. Зоя аллай оюнладан къаллай зауукъулукъ тапханын къалай айталгъын биогюн?

Болсада аны сахна насыбы бир къауум заманнга юзюлген эди. Къыралда чакъыругъ кенг жайылып, Бештауда фабрикалагъа, заводлагъа ишчиле хазырлагъан училище ачылып, Махийланы къызларын бир къауум нёгери бла ары жибергендиле.

Ол андан къайтыргъа Москвадан тергеу режиссёр, Сталин атлы Къырал саугъаны эки кере да лауреаты, Театр искусстволаны Луначарский атлы къырал институтуну (ГИТИС) профессору Илья Яковлевич Судаков юй бийчеси, Гитче художестволу академия театрны (МХАТ) актрисасы Клавдия Николаевна Еланская бла бирге актёргъа окъургъа жаш адамланы жыя боладыла. Айхай да, бек алгъа, культурабызны айнууна уллу эс бёлген Антонина Александровна Калмыковады насийхаты бла ала Ленин атлы окъуу городокда излейдиле аланы.

Малкъар кружокга жюрюгенлени оюнларын кёргенде, ара шахардан келген къонакъла, аланы бир бирден айырмай, барын да чакъырадыла окъургъа. Ары барыргъа кёлленген плагъа жюрюйдюле. Экинчи юн анда кёргенлерин тинтедиле. Ол заманлада адамла къыйналып билет тапхан мекямлагъа ала хакъсыз жюрюгенди эм белгили сахналада сейирлик оюнланы кёргендиле. Жюреклери ол уллу усталагъа ушаргъа итиниуден толуп, алай окъугъандыла.

Устазларыны юслеринден айтханда уа, башда сагъынылгъан Илья Судаков, Юрий Завадский – режиссёр, актёр эм педагог; Серафима Бирман – РСФСР-ни халкъ артисткасы, Сталин атлы Къырал саугъаны къуралгъанла; Борис Мордвинов – театр режиссёр, РСФСР-ни халкъ артисти; Иосиф Раевский – театр режиссёр, педагог, СССР-ни халкъ артисти; Михаил Астангов – СССР-ни халкъ артисти, Сталин атлы Къырал саугъаны юч кере лауреаты эм, была кибик, башха белгили адамла.

Анда Зоя биргесине окъугъан Атайланы Магомет бла бир юйюр къурайды. Алагъа къызчыкъ да тууады. Розаны жаратылгъаны юйюрню биотюнда непоезд 14-60», Мольерни «Скапенни хыйлалары» атлы юч уллу диплом спектакль да хазырлап келгендиле. Ол жыл 26 октябрьде профессионал малкъар театр эм алда айтылгъан оюн бла биринчи сезонун ачханды.

«Сюймекликни поэмасы» спектакльден.

Керти миллет театр болур ючюн, сёзсюз, тилибизни, жашау болумубузну, адеттёрелерибизни да билген драматург керек эди. Аллай фахмусу болгъан жаш ГИТИС-ни режиссёр бёлюмюн бошагъан Геляланы Рамазан малкъар сахнада биринчи «Къанлы къалын» деген профессионал миллет спектаклыны да салды. Таулула кеслерини жашауларыны юсюнден этилген спектаклге бюбир бирни сюйгендиле эм, юйюр къурап, бирге жашап башлагъандыла. Болсада ол ачыкъ жюркели солдат жаш къыралын къоруларгъа ашыгъын, жаралары сау болгъанлай, фронтха кеттенди. Жигитлиги ючюн бир къауум сыйлы орденнге тийишли болгъан Сергейни анда жоюлгъаны аны къызчыгъы Татьянагъа, юй бийчеси Зоягъа да унутулмазлыкъ бушуу болгъанлай къалгъанды.

Малкъар халкъ сюргюннге кетгенде, Махийланы къызлары эки сабийчиги бла мында къалгъанды. Баш иеси оруслу болгъаны ючюн, баям. Ол Яникойда (ол заманда анга Жангы Каменка дегендиле) эл советде къагъытчы болгъанды эм клубда жарыкъландыры ишни бардыргъанды.

ТЮЗЛЮК ТОХТАШДЫРЫЛГЪАНДАН СОРА

Кёчгюнчюлюкден къайтхан артистле жангыру ишге кёллери бла берилгендиле. Алай къысха заманны ичинде театрны ачар онг болмай, малкъар студияны болжаллы халда къабарты-орус театргъа къошхандыла. Аны ары «Къабарты-Малкъар къырал театр» деп тюрленнгенди. Труппаны таматасына Боташланы Иссаны айыргъандыла, режиссёр а Е.И. Скляров болгъанды.

Малкъар артистледен ол кезиуде шахарда болгъанла, ол санда Махийланы Зоя да, чакъырылгъандыла. Биринчи спектакль Боташланы Иссаны «Таулада танг жарыйды» деген пьесасына кёре салынгъанды. Художестволу совет, ол а актёрланы кеслеринден къуралгъан эди, къарап, рольланы кезиу ойнап кёргенлеринде, Зоягъа Соняны сыфатын къурургъа тюшгенди.

Ол юннгю къууанчны артистлерибиз бир заманда да унутмагъандыла. Ол аланы таулула театрларын сюйгенлерин, анга термилип тургъанларына да ийнандыргъанды. Алай бла труппа халкъыны ёз жашауууну юсюнден жангыдан айтып башлагъанды.

САХНАДА, КИНОДА ДА

Ызы бла Зоя Боташланы Иссаны «Сын ташында» Айханатны, К. Гальдонини «Къонакъ юйню бийчесинде» – актрисаны, Н. Зарудныйни «Тейри къылычында» Наташа атлы къызны, Ж.-Б.Мольерни «Ётюрюк саусузунда» жумушчу тиширыу Туанетаны, Тёппеланы Алимни «Азап жолунда» Забитханны, Маммеланы Ибрагимни «Сюймекликни поэмасы» деген оюнунда Мисирханны, Макаёнокну «Трибуналында» юй бийчени, Боташланы Иссаны «Солтанны къадары» атлы спектаклинде Лейляны эм башхаланы ойнагъанды.

Махийланы Зояны къарауча бир къауум кинода да кёргендиле. Сёз ючюн, ол студент жылларында башха малкъар артистле бла бирге «Александр Невский эм «Волга, Волга» кинофильмлеге къатышханды. 1979 жылда уа Рашид Кешоковну романына кёре салынгъан «По следам Карабаира» деген, бизде конзаводда алынгъан кинода бай Муратны анасыны ролюн толтургъанды. Анда аны биргесине Али Тухужев, Барасби Муллаев, Басир Шибзухов, Валерий Балкизов, Руслан Фиров да ойнагъандыла.

Ол къурагъан сыфатла бирде – жарыкъ, ачыкъ, таза, бирде уа къылыкъсыздыла. Алай бла хунерли артистка не тюрлю амплуада да сахнаны жарытханын кёргюзтгенди, айтханыны, этгенини магъанасын чыгъара да билгенди. Актрисагъа халкъ сюймеклик да аны фахмусуна табыныу бла бирге келгенди.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

МАГЪАНАЛЫ ТЕМА

«Бизни жумушчуланы даражасына тюшюргендиле»

Бусагъатда усталагъа къырал не кёзден къарайды? Преподавательни иш хакъына жашау этерге боллукъмуду? Сабийлени окъутурча кюч-къарыуну къайдан тапхын? Бу соруулагъа ала ачыкъ жуупла бергендиле.

КЪАГЪЫТ ИШНИ КЁПЛЮГЮ ЖАРСЫТАДЫ

- Ыннам устаз болсам сюе эди, - деп хапарлайды **орус тилден бла адабиятдан устаз Надежда Петровна**. – Мен а тарыхны да жаратама. Бек сейирди адамла тюрлю-тюрлю болумлагъа къалай къарагъанларын литературадан билирге. Андагъы жигитле жаланда автор къурагъан сыфатла тюйюлдюле, ала жазыучуну ол кезиудеги ишлеге кёз къарамыдыла.

Сабийлигим озгъан жылланы юсюнден жазылгъанны окъургъа сейирди манга. Къыралыбызны бек сюе эдим, энди уа бир-бир заталгъа башхача къарайма. Ол а акъылынгы къозгъайды, ислерге итиндиреди. Алып айтханда, хычыуун ишлеге ол бла хайырлыны бирлешдиргенме.

Усталыкъны юсюнден сагъыннганда, кёп ишлерге тюшгени къоркъутмайды, къагъыт жумушланы чексизлиги жарсытады. Керексиз отчётла, къагъытла: была полициягъа эм башха контроль органлагъа, военкоматха окъуна жибериледиле. Ол бары да магъанасыз жубанчды. Жамауат да сабийлени юйретиу, окъутуу ишни толусунлай устазлагъа тагъып къойгъанды.

Бюгюннгю ата-анала, 1990 жыллада туугъанла, кеслерини борчларына жаланда сабийни дуниягъа жаратханны санайдыла, къалгъанын а школ этерикди, дейдиле. Бу билимлери аз болгъан адамла, белгисиз вузланы бир бёлюмлеринден дипломла сатып алгъанла, устазладан эсеплени излеуню борчларына санайдыла. Кеслери уа сабийлери бла кюреширгге излемейдиле. Устазны аз да хурметлемейдиле, тин жанындан къыйматлары болмагъанларыны сылтауундан.

Школ аны ючюн жаш устазланы кесине тарталмайды: не айлыкъ, не социал даража болмагъаны ючюн. Педагогла уа чыгъармачы адамла болургъа тийишлидиле, сабийле бла бир тил таба билгенле. Хау, Аллахха шукур, мектеплерибизде фахмулула бардыла. Алай ала альтруистледиле, энчиле, игиликге чексиз ийнаннганла, къоркъа билмеген батыр инсанла.

КЪОРУУЛАНЫУ ИЗЛЕНЕДИ

- Устаз усталыкъ мени кеси сайлагъанды дерге боллукъду, - дейди **биологиядан преподаватель Дмитрий Иванович** (урууну сынамы 2 жыл). – Мен «классикалы» биологга барыргъа сюе эдим, алай педагогиканы ызында къаллгъанма. Бусагъатда да, сагъыш этмегенлей, устаз усталыкъны сайларкъа эдим.

Айлыкъ жау бла гыржнынга жетеди. Ол уллуду деп айтырча тюйюлдю, алай ишде оздургъан сагъатларынгы санасанг, хычыуун тарих чыгъады. Кесинги сейирлерингe да заман къалады. Ала берediле кюч-къарыуну да.

Жарсыугъа (огъесе насыпха), аслам ата-анала бусагъатда не устазгъа, не дерсликге ышанмайдыла. Баям, ол иги болур, нек дегенде дуния терк тюрленеди, жангы шартла, ачыкълаула жерлерин табадыла.

Россейни регионларына жаш устазланы сейирлерин къозгъарча, бек биринчиден, иш хакъны кётюрюрге тийишлиди эмда ата-аналадан бла сабийледен педагогну къоруулануууна эс бёлюрге керекди.

Ахыры 4-чю бетдеди.

АКЦИЯ

Эм ахшы ниетле бла

Къабарты-Малкъарда МВД-ны Наркотиклеге контроль этиу Управлениясына къуллукъ борчларын толтура туруп ёлген полициячыланы сабийлери чакъырылгъандыла, деп билдиргендиле КъМР-де МВД-ны пресс-службасындан.

Бу тюбешиу «Окъургъа барыргъа болуш» деген битеуроссей социал акцияны чеклеринде къуралгъанды. 2004 жылда декабрьде бандит къауум ФСКН-ни КъМР-де Управлениясыны юйюне чабыууллукъ этген кезиуде жигитча сермешип жоюлгъан Мурат Табуховну жашы Азамат бла тюбешиу артыкъда уллу жюрек жылыулукъда ётгенди.

Къонакъбайла сабийлеге бек алгъа управленияны мекямына кирген жерде орналгъан эсгертмени кёргюзтгендиле, жоюлгъан ишчи нёгерлерин ала бир заманда да унутмазлыкъларына ант этгендиле. Андан сора хар бирине да школгъа керекли затланы саугъалагъандыла, саулукъ, насып да тежегендиле.

-Полициячыланы шёндюгю тёлюсюню баш борчларындан бири – жамауат низамны къоруулай жанларын бергенлени юлгюлерине тийишли болууду,-дегендиле акцияны къурагъанла.

«Бизни жумушчуланы даражасына тюшюргендиле»

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.

КЪАРАУАШ УГЪАЙ, ЮЙРЕТИУЧЮ

- Гитче класслагъа барып башлагъанлы бери устаз болургъа сюйгенме, - дейди **тарыхдан, обществознаниядан бла праводан устаз Надежда Геннадиевна** (РФ-ни сыйлы устазы, иш сынамы 52 жыл). – Манга керти устазны юлгюсю биринчи устазым Воронова Елена Николаевна эди. Илхам бла кюч-къарыуну юйюрюмден тапханма, ала не заманда да билеклик этерге угъай демегендиле, сохталарым бла аланы ата-аналары да тюз алай. Биринчи мен окъутхан сабийлени бусагъатда 55 жыллары толгъанды, алай биз тенглик жюрютгенлей турабыз, ала жууукъларымчадыла.

Устаз усталыкъны къыйынлыкълары да бардыла – къагъыт ишни кёплюгю, къырал да анга жумушчугъача къарайды. Сабийлеге бла ата-аналагъа мен билим береме, мен шуёхма, тенгме, юйретиучюме, тюрлю-тюрлю жумушланы уа парикмахерскийде тапдырадыла, деучюме.

Окъуучуну бла устазны араларында байламлыкъла авторитар хал бла демократияны орталыгъы болургъа тийишлиди. Ала бла тенгшилеча сёлеширге жарайды, кенгеширге, терс эсенг, кечгинлик тилерге, алай низамны унутургъа керек тюйюлдю. Мен сохтала бла соцсетьледе ушакълашыучума, чекледен а чыкъмагъанлай. Кеслерини энчи тапсыз суратларын ары чыгъаргъан коллегаларымы уа ангыламайма, - хар затда да намыс болургъа тийишлиди.

«ХАКЪЫБЫЗ АЗДЫ»

- Бизге 7-чи классда Тамара Николаевна келген эди – чырайлы, модагъа кёре кийиннген, жууаш халлы устаз, мен анга къарап, педагог болургъа излегенме, - деп хапарлайды **математикадан устаз Валерия Николаевна** (иш сынамы 45 жыл). – Ол алашаракъ тиширыу эди, бир заманда ёнюн къатыландырмагъан. Анга асыры бюсюрегенден, аныча болургъа излегенме.

Устаз усталыкъ кесине бек кёп ызланы сыйындырады, алай сен окъуучуларынгы сюймей эсенг, хар выпуск бла бир жашауну жашамай эсенг, махтанырча эсеплени да сакъларгъа керекмейди.

Дефтерлеге къарау, дерслени планларын жазыу, презентацияланы жарашдырыу, классдан тышында иш эм кёп башха затла – была барысы да юйде тамамланадыла. Бек биринчи болушлукъчум баш иемди. Ол манга чыгъармачылыкъгъа деп энчи кенглик къурайды, юй жумушланы асламысын кесине алып. Аллай себеплик устазны жашаунда бек магъаналыды.

Айлыгъ а алай азды, правительство биз салгъан къыйынны, аны ёлчемин билмеген сунарчады. Жаш устазла жарым жылдан кетип къаладыла, сылтаугъа уа бу иш асыры кёп заманны алгъанындан юйюр къураргъа жетишалмагъанларын саладыла. Ала супермаркетлеге урунургъа тохташадыла, анда иш хакъ да кёбюрекди, бош заман да болады.

Мектепде устазланы 80 проценти пенсиячыладыла. Биз кетсек, школланы жабаргъа боллукъду – ишлерге адам табыллыкъ тюйюлдю. Жашау этерча, педагогла уллу ауурлукъну алыргъа керекдиле. Ол а дерслени качествосун артыкъ игилендирмейди. Мен битеу жашаууму ставкада уруннганма (18 сагъат), энди уа – 32 сагъат. Алай этмей да болмайды, нек дегенде дерслени бардырыргъа адам жокъду. Бек къыйынды.

Бусагъатда педагоггъа къаралыбызда алай ахшы кёзден да къарамайдыла. Жумушчуланы даражаларындабыз, ата-анала келип бизге къаллай белгиле салыргъа кереклисин, дерсде къалай сёлеширге тийишлисин айтадыла. Сабийлерин тюз юйретирге кюрешгенле бек аздыла, ата-ана жыйылыулагъа жаланда ючден бири келеди. Мен оюм этгенден, хар затны юйюрню институтундан башларгъа тийишлиди.

Ирина ЮРЬЕВА.
«**Аргументы и факты**» газет.

Эсгертиу

Губула селейгенликге, сакълыкъны унутмагъыз

Роспотребнадзорну КъМР-де бёлюмюнден билдиргенлерине кёре, губуладан ачыгъан адамлагъа ауруу жукъмазына контроль бардырылгъанлай турады. Бюгюнлюкде аланы тириликлери селейе башлагъанлыкъгъа, сакълыкъны унутургъа жарарыкъ тюйюлдю.

- Ыйыкъны башында губула къабып республиканы медицина организацияларына 894 адам келгендиле, ол санда 375 сабий. Былтыр бу замандан ол сегиз процентге азды. Озгъан ыйыкъда онтёрт адам ачыгъандыла. Аладан жетиси сабийледиле. Насыпха, аланы арасында кърым геморрагия безгек (КГЛ) неда башха жукъгъан ауруу табылмагъанды,- деп айтылады управленияны сайтында.

Эпиднадзорну чеклеринде конго-кърым геморрагия безгекни ачыкълар муратда анализ этиледи. Ветеринар службала уа

профилактика халда маллагъа энчи препаратла чачдырадыла. Аны ючюн мюлклени иелери кеслери тёлегендиле. Ол административ жерледе да тамамланнганды.

-Аллай мадарла районну, шахарны, элни бюджетлеринден бёлюннген ахчагъа этиледиле. Бюгюнлюкде ол 201-ден аслам гектарда бардырылгъанды. Ол санда 51,5 гектар чакълысы жай солуу лагерьлени эм 115,2 гектар чакълысы жамауат аслам хайырланнган объектлени тийрелеринде.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Пенсия фонд

Тыш къыраллыланы урунургъа ала эсегиз

Тыш къыралладан келгенлени эм гражданстволары болмагъан адамланы иш бла жалчытхан организациялa, аланы кеслерине урунургъа алгъанда, борчлу халда страхование этиу системада эсепге тюшюрюрге керекдиле.Аны ючюн тыш къыралланы келечилери ишлеринде анкетаны толтурургъа эм паспортларыны неда башха документлерини копияларын берирге тийишлидиле.

Ол документ тыш къыраллы тилде жазылып эсе, аны орус тилге кёчюрюлген эм нотариус къол салгъан копиясы изленирикди. Россейде дайым жашагъан, алай аны гражданлары болмагъан адамла мында турур жерлери болгъаныны юсюнден къагъыт, къыралда болжаллы халда жашагъанла уа анга эркинликлери болгъан документни неда визаны, къыралланы араларында байламлыкъ аллай эсе, берирге керекдиле.

Ызы бла толтурулгъан анкетаны иш бла жалчытхан организация Пенсия фондха ётдюрюрге тийишлиди, анда тыш къыраллы гражданинни борчлу халда пенсия страхование системагъа эсепге саллыкъдыла эм СНИЛС-ни берликдиле.

«Жашил карточканы» къалай жангыртыргъа боллукъду?

Борчлу халда пенсия страхование этилгенини свидетельствосу (СНИЛС), халкъда айтылыучусуча уа – жашил карточка, баш магъаналы документледен бириди. Ол инсаннга социальный льготаланы, пенсияны алгъанда керек боллукъду, къырал жумушланы жалчытыуда хайырланылады. Анда адамны Пенсия фондха этген страховой тёлеулери, урунуу стажы да кёргюзтюледиле.

Аны жашагъан жеригизде бу махкемени бёлюмюне барып алыргъа боллукъду. Сёз ючюн, сизни прискагъыз Тырныаууздады, тургъан а Нальчикде этесиз. СНИЛС-ни да ара шахарыбызда фондну клиент службасында алыргъа эркинсиз.

Эсигизде болсун – ол жангыз бир кере бериледи. Аны тас этсегиз, жангыртыргъа онг барды. Организацияда ишлей эсегиз, кадрла жаны бла бёлюмюне заявление жазыгъыз, анда сизге карточканы дубликатын берирге керекдиле. Кесигиз энчи иш бардыра эсегиз а (предприниматель, адвокат, нотариус дегенча), регистрациягъыз къайда этилгенине кёре, фондну бёлюмюне заявление жазыгъыз.

Бир жерде да урунмай эсегиз да, биягъы регистрация этилген жеригизде болушурукъдула. Бу жумушлагъа бир ай кетерге боллукъду. Дагъыда бир амал - фондну сайтында инсанны «Энчи кабинетине» кирип, свидетельствону дубликатын алыуну юсюнден заявление къояргъа керекди, бу сервис кёп болмай ишлеп башлагъанды.

Тукъумугъузну алышындыргъан эсегиз, СНИЛС-ни да жангыртыргъа керекди. Анда данныйле паспортдагъыла бла келиширге тийишлидиле. Аны ючюн фондну жержерли бёлюмюне кесигиз неда иш бла жалчытхан организацияны юсю бла заявление бла бирге страховой свидетельствогъузну да берирге борчлусуз.

Сизге тукъумугъузну тюрлендирип, жангысын иерикдиле (личевой счёт алгъыннгылай къаллыкъды). Битеу бу жумушланы кесигиз толтуралмай эсегиз, сизни орунугъузгъа башха адам эталлыкъды, жангыз да анга нотариусда доверенность жазаргъа кerексиз.

Сора арт кезиуде Интернетде СНИЛС-ни хазырлауну юсюнден билдириуле чыгъа турадыла. Аманлыкъчыла бу жумушну ахчагъа тындырыргъа хазырдыла. Аны бла байламлы Россейни Пенсия фонду страховой свидетельствону бериу неда алышыу фондда хакъсыз этилгенин эсгертеди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Футбол

Алгъыннгы матчларын тынгылы тинтгенлери болушханды

Россейни футболдан Юг зонада «Олимп» деген биринчилигини тёртюнчю турунда «Спартак-Нальчик» «Краснодар-3» бла тюбешгенди эм къарауучуларын хорлам бла къууандыргъанды.

Бизни командабызны санында Шогенов, Сундуков, Ёлмез улу, Белоусов, Кадыкоев, Машезов, Апшацев, Дохов (Шауа улу, 64), Хачиров, Бацев, Ашуев (Апажев, 73) ойнагъандыла.

«Краснодар-3» къауумда уа - Сафронов, Гогличидзе (Гиоев, 82), Чичба, Никитин, Исаенко, Петерсон, Котов (Самарциев, 87), Коломийцев (к), Манелов, Пидлисняк (Юрченко, 66), Мавлянов (Самко, 41).

Алагъа кёл этдирирге да, кюнню къызыулугъуна да къарамай, 250 адам келгендиле. Баш судьялыкъны уа Артем Чистяков (Азов) этгенди, матчны инспектору **Юрий Мирошник** (Кисловодск) болгъанды.

Бу эки команда быйыл мартда да тюбешгендиле, анда да къонакъ команда къытдырып кетгенди. Ол себепден бу жол ала, сёзсюз, жангыз да хорлам излегендиле. Болсада краснодарчыла тыш жерде осал ойнагъанлары бла белгилидиле – жазгъа дери бир оюнларын ала тенг эсеп бла бошагъандыла, жети кере къытдыргъандыла, юч гол ургъандыла, кеслерини къабакъларына да 22 топ ийдиртгендиле.

«Спартак» да ары дери Черкесскени кёп болмай къуралгъан «Интер» бла матчында, чабыууллагъа тири болмай, къоруулауда да тийишлисича сюелалмай къытдыргъанды. Аны сылтауу, команданы асламлы къауумун солутур муратда, майданнга алыкъа сынам жыймагъан футболчуланы ийгенлеринде эди.

Алай болса да, Юг зонада «Спартак-Нальчик» да, «Краснодар-3» да сейир матчла бардыргъан клублагъа саналадыла. Августха эки команда да тынгылы хазырланнгандыла, ол себепден аладан кючлю чабыуулла, къабакъланы уста къоруулай билиу сакъланнгандыла.

Алгъа жиберген халатларын эсге алып, нальчикчиле, къонакъла да матчны оюмлу, бир бирлери бла байламлыкъда амаллары кёбюрек болгъанды.

Биринчи таймдан сора тюзетиуле кийиргенбиз, экинчи таймны аллында эсепни тенг этерге, нальчикчилени да сагъайтыргъа ушай эдик.

Биринчиликни турнир таблицасы							
№	Клуб	И	В	Н	П	М	О
1	Дружба	3	3	0	0	4:1	9
2	Волгарь	3	2	1	0	4:1	7
3	Краснодар 3	3	1	1	0	7:3	7
4	Динамо-Ставрополь	3	2	0	1	6:2	6
5	Махачкала	3	2	0	1	3:1	6
6	Спартак-Нальчик	3	1	2	0	6:4	5
7	Легион-Динамо	3	1	1	1	3:5	4
8	Интер	3	1	1	1	2:4	4
9	СКА Ростов-на-Дону	3	1	0	2	2:3	3
10	Биолог-Новокубанск	3	0	3	0	2:2	3
11	Алания	3	1	0	2	4:6	3
12	Анжи	3	0	2	1	3:4	2
13	Черноморец	3	0	2	1	2:3	2
14	Машук-КМВ	2	0	1	1	1:2	1
15	Урожай	2	0	1	1	1:3	1
16	Спартак-Владикавказ	3	0	0	3	0:4	0

бардыралгъандыла. Алай ала жорукъланы бузуудан да къалмагъандыла: сары карточкала Бацевге, Никитиннге, Коломийцевге, Ашуевге, Машезовха берилгендиле, Коломийцев а артда майдандан да чыгъарылгъанды. Футболчуланы хыны ойнагъанларын да ангыларчады, башда айта келгенибизча, къытдырыргъа бирине да жарамай эди. Алай эсе да, къыйын болумлада бизникиле эки гол уралгъандыла, аланы экисин да командабызгъа Кантемир Бацев келтиргенди.

Матчны аллындан окъуна командала топха ие болургъа кюрешгендиле. Краснодарчыланы тренерлери **Дмитрий Кудинов**, тюбешиуню юсюнден оюмун айта, ала оюнну аман башламагъанларын белгилегенди. «Биз алгъа кючлюрекча эдик. Гол урургъа онгла да къурагъанбыз, угловой да этдиргенбиз, къорууланыуда да артха къалмагъанбыз. Алай къабакъларыбызгъа биринчи голну жибертгенбизден сора къаршчы команда топну бийлегенди. Аланы голла урургъа да Алай бир футболчубузну майдандан чыгъартханларындан сора, азыракъ болгъаныбыз ючюн ойнаргъа къыйыныракъ тюшгенди. Бу къытдырыу бизге эндиги оюнларыбызгъа ахшы дерс болгъанды», - дегенди ол.

Нальчикчилени баш тренери **Сергей Трубицин** а бу жетишим бла бек алгъа къарауучуланы алгъышлагъанды: «Биз бюгюн жангыз да хорлам ючюн ойнаргъа керек эдик, футболчуларыбыз да аны ангылагъандыла. Алгъыннгы оюнубузну кёп тинтгенбиз, къаршчы командабызны халын да сюзгенбиз.

«Краснодар-3» жаш, техника, тактика жаны бла да ахшы хазырланнган командады. Алагъа аз да эркинлик берсек, артда озаргъа къыйын боллугъун толу сезгенбиз. Биринчи 20 минутда оюн бизге бек къыйын кёрюннгенди – топ асламысында алада эди, аны сылтауун алыкъа излерикбиз. Артда эс жыйгъанбыз, экинчи тайм ахшы ётгенди. Спортчуларыбыз хорламгъа тийишлиликлерин кёргюзтгендиле».

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

АУУР АТЛЕТИКА

Профессионалланы араларында – эм кючлю

Озгъан солуу кюнледе Москвада ауур атлетикадан «Алтын гриф» деген аты бла битеуроссей турнир ётгенди. Ол СССР-ни чемпиону, Россейни тренери Иван Вонну хурметине къуралгъанды.

Профессионал атлетлени эришиулерине Элбрус районда спортчу, халкъла аралы класслы уста, 2012 жылда Европаны чемпионатында доммакъ майдал къытхан Аслан Бидеев да къатышханды. Ол ауурлукълары 96 килограммгъа дери болгъанланы санында штанганы юч кере сермеп, эки кере да тюртюп кётюргенди.

Эки упражненияда да атлет битеу да 370 килограмм (170+200) кётюрюп, барысын да озгъанды. Аны къой, ауурлукъ категориялагъа да къарамай, турнирге къатышханланы араларында анга жетген болмагъанды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
ТРАМЛАНЫ Зухура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди.
Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер —ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды. Телефонла: 76-01-21

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Газет ыйыкъгъа юч кере чыгъады - геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Османланы Хыйса - дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Геляланы Валентина - (1,2-чи бетле), Баллиланы Феруза - (3-чю бет), Зезаланы Лида- (4-чю бет) - корректорла.

Тиражы 1442 экз. Заказ № 729
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru